

Intensive

Tekenen als een Pro in 10 dagen

Teken met meer zelfvertrouwen en plezier

Meester Editie

Marianne Snoek

WERKBLD6

De dagen

1

Ontwaken van het kunstenaarsbrein

Introductie linker- en rechterbrein
Vooraf tekeningen
Meester Editie Bonus

2

Tekenen zonder weten

Oefening op z'n kop
Wat zijn tekensymbolen?
Meester Editie Bonus

3

Leren kijken zonder oordeel

Introductie blind contourtekenen
Audio/muziek
Blind contourtekenen volgens Nicolaidis
Vorbereiden zoeker

4

Van waarneming naar lijn

Oefening hand naar de werkelijkheid tekenen
Meester Editie Bonus

5

Tekenen wat er niet is

Wat zijn negatieve ruimten?
Oefening stoel/fietser
Meester Editie Bonus

6

Viseren: meten met je potlood

Wat is viseren? Hoe gebruik je het?
Oefening met Basis Eenheid.
Zwei
Droogzwemmen

EN MEER

7

Alles komt samen

Oefening Sitlleven of Interieur tekenen

8

Portret tekenen zonder taal

Inleiding portret zonder symbolen
Werken met negatieve ruimten en hulplijnen
Oefening portret en profile met stappenplan
Meester Editie Bonus 2x

9

Vorm & diepte in een tekening

Wat s vorm? Hoe zie je licht en donker?
Oefening: portret met vlakken van
licht/donker
Technieken: gummen, grafiet en kneedgum

10

De finale; zelfportret in licht & donker

Oefening: Zelfportret tekenen met alles wat je
hebt geleerd
Werken met verhoudingen in het gezicht
Spelen met licht/donker en schaduw
Uitnodiging om je werk te delen

*Creativiteit is
intelligentie die
plezier maakt*

Viseren: meten met je potlood

*Meten met je ogen is leren
vertrouwen op wat je echt ziet.*

6

WAT JE GAAT LEREN

Leren viseren: tekenen wat je echt ziet, niet wat je denkt te zien

Wat is viseren?

Viseren heeft alles te maken met hoe wij de wereld om ons heen waarnemen.

Als je een mens, dier of voorwerp in de verte ziet, lijkt het kleiner dan wanneer het vlakbij staat. Dat komt door de afstand. Alles wat zich van ons verwijdert, wordt optisch kleiner.

En dat verkleinen gaat sneller dan je denkt.

Maak maar eens een kokertje van een vel papier.

Kijk door dat kokertje naar iets wat dichtbij staat.

Verplaats datzelfde voorwerp nu een eindje verder weg — en kijk opnieuw.

Je zult zien: het is ineens veel en veel kleiner geworden.

Omdat afstand en grootte op deze manier voor ons oog werken, is het belangrijk dat je dit effect in je tekeningen goed leert weergeven.

We hebben het dan over **verhoudingen of perspectief**.

Voor veel tekenaars en schilders is dit best een struikelblok.

Er bestaat zoiets als 'formeel perspectief' — dat is behoorlijk ingewikkeld en bijna wiskundig. Je hebt het alleen nodig als je bijvoorbeeld kerken of complexe interieurs wilt tekenen.

Maar voor het dagelijks tekenen en schilderen is dat niet nodig.

Met alleen je ogen en een potlood kom je al een heel eind.

Daarmee kun je verhoudingen leren meten — en tekenen.

Het is niet moeilijk. Het is iets wat je kunt leren.

LEERMOMENT

Hoe doe je het?

[Bekijk de introductie](#)

Viseren: meten met je ogen en potlood – in twee simpele stappen

Misschien denk je: “Help, meten met een potlood? Hoeken? Verhoudingen? Ik snap het gewoon niet!”

Geeft niks. Je bent niet de enige.

En: het is écht te leren.

Zelfs als je al tien keer dacht: “Ik snap er nog steeds niks van.”

Laten we het stap voor stap doen. Heel rustig. En vooral praktisch.

LEERMOMENT -2

Viseren van verhoudingen

Stap 1:

Verhoudingen meten – hoe lang is iets vergeleken met iets anders?

Stel je een spoorlijn voor. Aan beide kanten van het spoor staan palen, allemaal even hoog.

Maar... als je naar die palen kijkt, zie je iets gek:

De paal die dichtbij staat, lijkt groot.

De paal die een stukje verderop staat, lijkt kleiner.

En de palen helemaal in de verte? Die zijn piepklein!

Maar dat is natuurlijk niet zo. In het echt zijn ze allemaal even groot.

Je ogen laten je iets anders zien dan wat je weet.

Daarom moet je leren meten — met je ogen én je potlood.

Hoe doe je dat?

- **Pak je potlood vast en strek je arm helemaal uit.**

Hou het potlood zo vast dat je het voor je uit kunt houden als een liniaaltje.

- **Kijk nu naar de paal die dichtbij staat.**

Schuif je duim langs het potlood tot de bovenkant en onderkant van de paal precies tussen potlood en duim passen.

Dit noem je jouw **Basis Eenheid**.

- **Zonder je potlood te bewegen, kijk je nu naar de volgende paal verderop.**

Past je Basis Eenheid daar nog in? Ja?

Misschien maar half?

En de paal daarna? Past die Basis Eenheid daar twee keer in, of juist maar een klein stukje?

- **Je vergelijkt dus. Niet met een echte meetlat, maar met je potlood en je ogen.**

Je kijkt: hoe vaak past de ene maat in de andere?

Dat is verhoudingen meten.

Je hoeft niks te snappen of te onthouden.

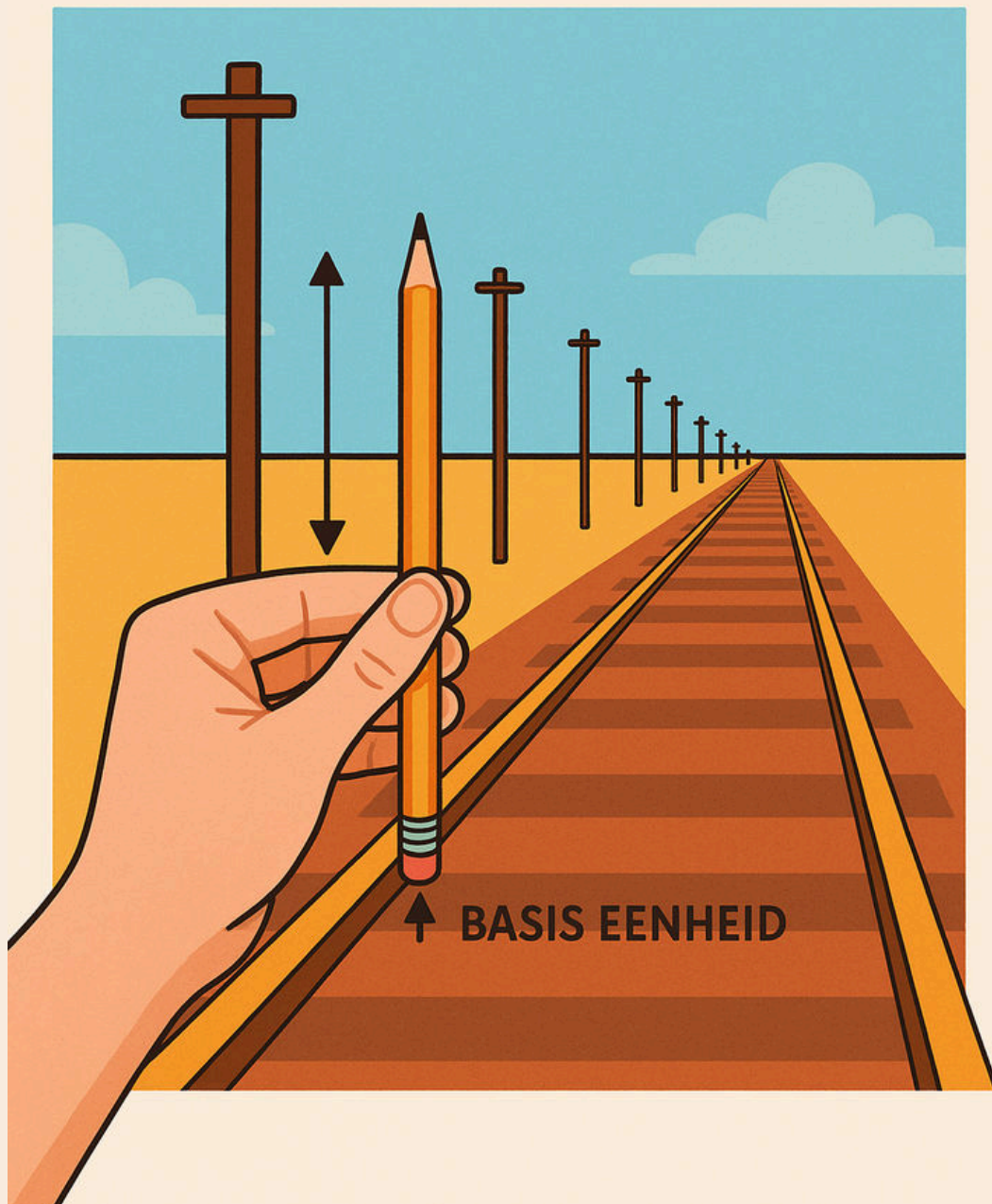
Je hoeft alleen maar goed te kijken — en wat je ziet, zo nauwkeurig mogelijk op je papier te zetten.

Tip: je kunt deze techniek bij alles gebruiken — een stoel, een vaas, een gezicht.

Altijd: eerst één ding meten, dan de rest ermee vergelijken.

HOE DOE JE DAT?

-STAP 1: VERHOUDINGEN METEN – HOE LANG IS IETS VERGELEKEN MET IETS ANDERS

LEERMOMENT -3

Viseren van hoeken

Stap 2:

Hoeken meten- welke kant gaat een lijn op?

Laten we weer kijken naar die spoorlijn. Je staat op het perron.

Twee lange rails lopen van je weg, richting de verte.

Als je goed kijkt, zie je dat de rails niet recht naar boven of naar beneden gaan, maar schuin. Ze lijken ergens in de verte bij elkaar te komen. Dat punt heet de horizon – het punt waar de lucht de aarde lijkt te raken.

Misschien heb je nooit nagedacht over hoe schuin die rails precies lopen.

Maar als je goed wilt leren tekenen, is dat juist belangrijk.

Die schuine lijnen – dat noemen we hoeken.

En als je die hoeken goed tekent, dan ziet je tekening er ineens veel echter en ruimtelijker uit.

Hoe doe je dat?

Hier komt de uitleg in hele simpele stappen:

- **Kijk naar één van de rails van het spoor.**

Je ziet dat die lijn schuin loopt — van onderaan jouw beeld naar dat punt in de verte, de horizon.

- **Pak nu je potlood.**

Houd het met een **gestrekte arm** recht voor je uit, precies **horizontaal** (dus recht van links naar rechts).

- **Vergelijk nu de rails met je potlood.**

Kijk: Hoe schuin loopt de spoorlijn vergeleken met het potlood?

Maakt die lijn een kleine hoek met het potlood, of een grote?

- **De hoek onthoud je- of beter nog: je tekent hem na op je papier.**

Je tekent dus niet de rail zoals je denkt dat hij loopt, maar precies zoals je hem ziet, vergeleken met de horizon.

Dat is hoeken meten.

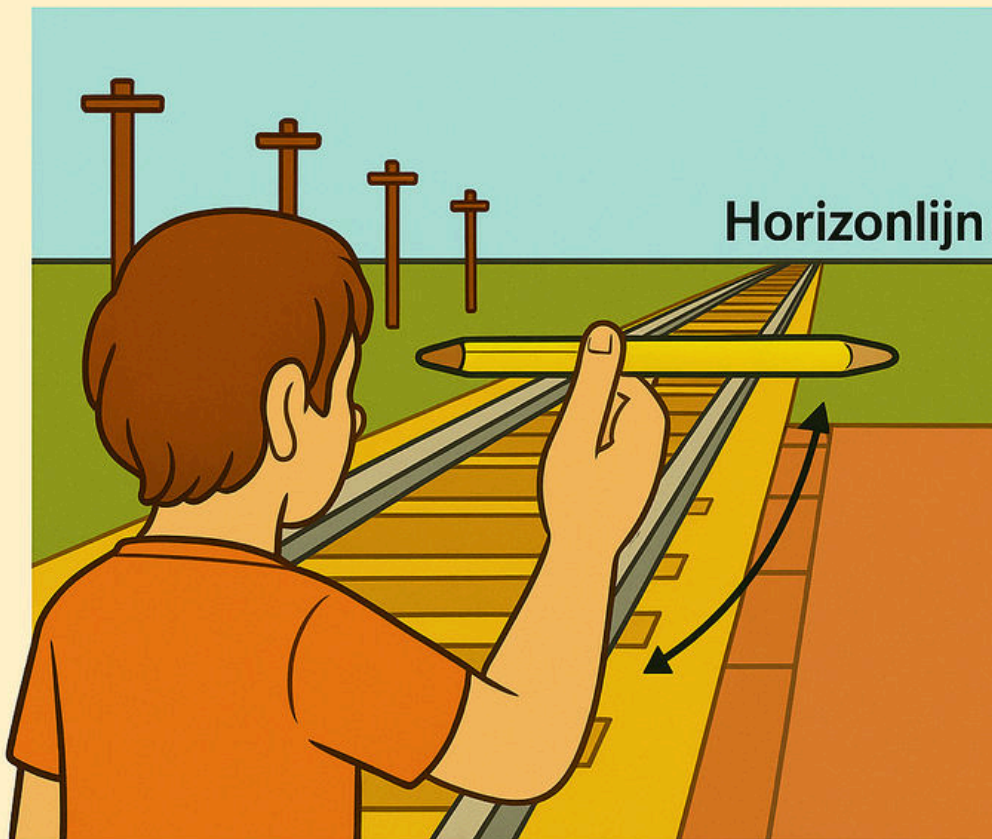
Niet met een gradenboog.

Niet met ingewikkelde wiskunde.

Maar gewoon met je ogen, je potlood, en een beetje geduld.

Tip: Tip: hoe meer je oefent met hoeken meten, hoe makkelijker je straks alles kunt tekenen – trappen, daken, mensen, meubels. Alles heeft lijnen. En elke lijn heeft een hoek.

Hoeken meten – welke kant gaat een lijn op?

**Kijk: Maakt die lijn
en kleine hoek of
een grote?**

EVEN IETS MAKEN

De zwei

Bekijk de video

- Twee strookjes stevig karton van ongeveer 3 cm breed en 15 cm lang.
- Een splitpen (zo'n dingetje dat je open kunt vouwen).
- Een scherp puntje – een schaartje, een prikpen of iets anders om een gaatje mee te maken.
- En eventueel een liniaal en hobbymesje om netjes te knippen of snijden.

Hoe maak je de zwei?

Een zwei is een simpel hulpmiddel waarmee je hoeken kunt meten. Timmermannen gebruiken zo iets ook.

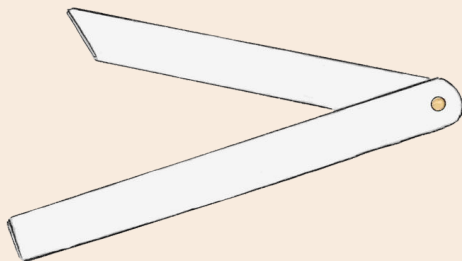
Maar jij maakt je eigen zwei — gewoon van karton!

:

- **Knip of snijd** twee stevige stroken karton van 15 cm lang en 3 cm breed.
- **Leg de stroken** op elkaar, netjes recht.
- **Maak een gaatje** bovenin, precies op dezelfde plek in allebei de stroken.
- **Steek de splitpen** door het gaatje en vouw hem aan de achterkant open.

Nu kun je de twee stroken bewegen als een soort schaar.

Je hebt een echte zwei gemaakt!

HOE GEBRUIK JE DE ZWEI?

Wat doe je precies?

- **Pak je zwei en houd hem vast** — net als een schaar die je open kunt bewegen.
- **Leg één van de stroken van de zwei helemaal recht:**

1) recht horizontaal (dus van links naar rechts),

2) of recht verticaal (dus van boven naar beneden).

Net wat het handigst is bij jouw tekening.

- **Beweeg nu de andere strook van de zwei** zo dat die **precies dezelfde kant op wijst als de lijn** die jij wilt meten of controleren. Je “vangt” als het ware de hoek.
- **Houd de zwei zo vast** en leg hem op je tekening. Dan kun je precies zien of jouw lijn net zo schuin loopt als de zwei.

Waarom is dit zo handig?

Soms denk je: “Die lijn loopt wel goed.”

Maar als je hem meet met de zwei, zie je ineens: “Oei, hij is te recht! Hij moet schuiner.”

Dan kun je hem verbeteren — en wordt je tekening nog echter en mooier.

Het is alsof je een brilletje opzet om scherper te kunnen zien. De zwei laat je zien wat je ogen soms missen.

WAT JE GAAT DOEN

Droogzwemmen

Bekijk de ideo

WAT HEB JE NODIG?

- Een potlood (liefst 2B)
- Tekenpapier
- De afbeelding van het interieur (die je erbij houdt of voor je neerlegt – die zie je hierboven)
- Je zwei – als je die fijn vindt om mee te meten
- Een gum – voor als je iets wilt verbeteren
- Een rustige plek waar je rustig kunt tekenen

60 minuten (langer mag ook - neem gerust je tijd!)

Wat is er nu anders?

Tot nu toe dacht je misschien nog vaak in woorden: “dat is een stoel” of “dat is een tafel”.

Maar die taal heb je straks niet meer nodig.

Je kunt nu:

- denken in negatieve ruimten (en hun randen tekenen zonder te benoemen wat het is),
- lijnen tekenen in de juiste verhoudingen,
- én de hoeken meten die lijnen maken.

Dat betekent: je kunt waarnemen zonder taal.

Je hoeft niet meer te weten wat je tekent — je kunt nu gewoon zien wat er is.

En dat is precies waar tekenen met het rechterbrein om draait.

Alles wat je geleerd hebt komt samen

Je hebt nu al zó veel geleerd.

En misschien heb je dat zelf nog niet helemaal door, maar je kunt nu iets bijzonders: je kunt anders kijken dan voorheen.

Je hebt drie belangrijke vaardigheden geoefend:

1. **Het leren zien en tekenen van randen** : via blind contourtekenen.
2. **Het leren zien en tekenen van ruimten**: door te denken in negatieve vormen.
3. **Het leren zien en tekenen van verhoudingen**: door te meten met je ogen en je potlood.

Nu is het moment gekomen waarop alles samenkomt.

Je gaat de drie vaardigheden die je tot nu toe hebt geleerd samen gebruiken.

En dat doe je in een echte oefening: het tekenen van een interieur.

We noemen dit droogzwemmen.

Waarom die naam?

Omdat je nog niet direct ‘in het echt’ tekent — maar vanaf een afbeelding.

Je oefent dus op het platte vlak en dan kun je alles rustig bekijken en uitproberen

1. Teken eerst het kader van de afbeelding.
2. Kies daarna één lijn als eerste lijn (Basis Eenheid).
3. Nu lijn voor lijn tekenen.
4. Gebruik wat je hebt geleerd:
randen, ruimten en verhoudingen
 - Zie ik hier een negatieve ruimte?
 - Of gaat dit om een verhouding?
 - Of is dit een hoek?
6. Je bouwt de tekening langzaam op

STAP VOOR STAP

Droogzwemmen interieur

1. Teken eerst het kader van de afbeelding op het tekenpapier

Dit is het beginpunt van je tekening. Het helpt je straks om de vormen op de juiste plek te zetten.

2. Kies daarna één lijn waarmee je gaat beginnen.

Dit wordt jouw eerste lijn – ook wel je **Basis Eenheid** genoemd. Kies een lijn die niet te groot en niet te klein is. Die gebruik je straks om andere lengtes mee te vergelijken.

3. Nu ga je lijn voor lijn tekenen.

Werk rustig, langzaam, en met aandacht. Net zoals je deed bij de omgekeerde tekening van Picasso.

Weet je nog? Toen tekende je **klakkeloos** wat je zag — zonder te benoemen wat het was.

4. Gebruik bij deze oefening dezelfde mindset:

Geen woorden, geen namen, geen verhalen.

Gewoon kijken, vergelijken, tekenen.

Maar nu **gebruik je alles wat je hebt geleerd:**

- de randen (zoals bij blind contourtekenen),
- de negatieve ruimten,
- en de verhoudingen en hoeken (viseren).

5. Je bouwt de tekening langzaam op:

Niet van tevoren weten wat het wordt, maar gewoon de ene lijn na de andere volgen.

Net als bij de omgekeerde tekening.

Je hoeft het niet te snappen met je hoofd. Als je gewoon kijkt en doet wat je ziet, gebeurt het vanzelf.

Even inzoomen...

- *Wat merkte je toen je niet benoemde wat je zag, maar alleen keek naar vormen, lijnen of ruimten. (Was dat lastig? Of juist rustig?)*
- *Welke lijn of vorm vond ik het moeilijkste om te tekenen - en waarom? (Was het omdat ik het herkende? Of, omdat ik het niet kon 'loslaten' in mijn hoofd?)*
- *Wat heb ik vandaag geleerd over mijzelf als tekenaar? (Bijvoorbeeld hoe ik kijk, hoe ik reageer als iets niet lukt, of hoeveel ik al heb geleerd?)*

Vandaag heb je geoefend hoe het is om alles wat je geleerd hebt te combineren.

Je hebt gekeken zonder woorden, en getekend zonder te benoemen.

Je hebt geleerd te vertrouwen op randen, ruimten en verhoudingen. Morgen ga je alles toepassen door in de werkelijkheid te gaan tekenen.

